

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та
управління

Т.Ф. Бірюкова

«_____» _____ 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ СУПЕРВІЗІЇ

підготовки бакалаврів

денної і заочної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Соціальна робота

спеціальності 231 Соціальна робота

галузі знань 23 Соціальна робота

ВИКЛАДАЧ: Цапліна Ірина Сергіївна, к.філос.н., доц. кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри філософії, публічного
управління та соціальної роботи

Протокол № 1 від “29” серпня 2024 р.
Завідувач кафедри філос., публ. упр. та соц. роб.

Т.І. Бугченко

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

О.В. Маловічко

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2024 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: iryna.tsaplina@gmail.com

Телефон: 0505771838

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення); Telegram за номером 0505771838

Кафедра: філософії, публічного управління та соціальної роботи, 4 корп. ЗНУ, вул. Дніпровська, 33а

1. Опис навчальної дисципліни

Курс має на меті формування у студентів теоретичних знань та практичних вмінь й навичок щодо супервізії у соціальній роботі. Завданнями навчальної дисципліни є вивчення теоретичних та методологічних засад супервізії у соціальній роботі; набуття практичних вмінь та навичок супервізії.

Міждисциплінарні зв'язки пов'язують курс «Основи соціальної супервізії» з комплексом професійно орієнтованих дисциплін. У першу чергу він спирається на такі дисципліни як теоретичної, так і практичної спрямованості, як-от: «Теорія соціальної роботи», «Технології соціальної роботи» тощо. Крім цього, він безпосередньо пов'язаний з дисциплінами психолого-педагогічного циклу: «Психологія особистості», «Практична психологія в системі соціальної роботи», «Психодіагностика» тощо.

У разі успішного завершення курсу студент зможе: визначати специфіку роботи супервізора: контракти та межі; виявляти особливості супервізорських відносин; розрізняти варіанти супервізорських моделей; визначати особливості впливу супервізора на результат супервізії; застосовувати різні супервізорські стилі, фокуси та форми у конкретних ситуаціях; розрізняти групову та командну супервізію. визначати професійні ризики у супервізії в соціальній роботі.

Міждисциплінарні зв'язки пов'язують курс «Основи соціальної супервізії» з комплексом професійно орієнтованих дисциплін. У першу чергу він спирається на такі дисципліни як теоретичної, так і практичної спрямованості, як-от: «Теорія соціальної роботи», «Технології соціальної роботи» тощо. Крім цього, він безпосередньо пов'язаний з дисциплінами психолого-педагогічного циклу: «Психологія особистості», «Практична психологія в системі соціальної роботи», «Психодіагностика» тощо.

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	5-й	5-й
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість годин	120	
Лекційні заняття	28 год.	4 год.
Семінарські заняття	14 год.	4 год.
Самостійна робота	78 год.	112 год.

Консультації	Розклад консультацій: https://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=37048&lang=ukr&news_code=tsaplina---rina-sergiyivna Кількість: 2 год. особисті – середа, з 12:55 до 15.00, IV корпус, ауд. 315; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: iryna.tsaplina@gmail.com
Вид підсумкового семестрового контролю:	Екзамен
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3809

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
<p>ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети</p> <p>ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 16. Здатність генерувати соціальні смисли, потрібні для становлення і розвитку соціальної сфери, інтеграції України до загальноєвропейського соціального простору.</p> <p>ЗК17. Здатність створювати творчі колективи, соціально і професійно взаємодіяти у них, планувати та організовувати колективну творчу діяльність, мотивувати до творчості, налагоджувати та здійснювати евристично-пошукові комунікації, командно вирішувати творчі завдання.</p>	<p>Методи викладання: методи набуття нових знань, закріплення знань, формулювання проблеми, порівняння альтернативних точок зору, виконання творчих робіт.</p> <p>Поточний контроль: Форми контролю: усний, письмовий</p> <p>Контрольні заходи: опитування, проміжні та підсумкове тестування, есе. Система додаткових (заохочувальних) видів контролю: робота у групі над розв'язанням практичного завдання.</p> <p>Самостійна робота: систематичний огляд літератури; самостійне вивчення окремих тем дисципліни; створення презентацій.</p> <p>Підсумковий контроль: тестування в системі Moodle, екзамен</p>
СК 1. Знання і розуміння сутності, значення і	Методи викладання: методи набуття нових

<p>видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).</p> <p>СК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.</p> <p>СК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.</p> <p>СК 6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.</p> <p>СК 7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.</p> <p>СК 8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.</p> <p>СК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.</p> <p>СК 11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.</p> <p>СК 12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.</p> <p>СК 13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.</p> <p>СК 14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.</p> <p>СК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.</p> <p>СК 18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.</p> <p>СК 19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.</p> <p>СК 21. Здатність здійснювати науково-дослідницьку, соціальнопсихологічну, організаційно-методичну діяльність із впровадження європейських стандартів соціального обслуговування.</p> <p>СК 22. Здатність вирішувати міжособистісні конфлікти та налагоджувати міжособистісний творчий діалог на основі вивчення соціальних засад європейських інтеграційних процесів.</p> <p>СК 23. Здатність просувати соціальні ідеї та смисли до реалізації в масових практиках за допомогою просвітницької та медійної діяльності, комерційного впровадження</p>	<p>знань, закріплення знань, формулювання проблеми, порівняння альтернативних точок зору, виконання творчих робіт.</p> <p>Поточний контроль: Форми контролю: усний, письмовий</p> <p>Контрольні заходи: опитування, проміжні та підсумкове тестування, есе. Система додаткових (заохочувальних) видів контролю: робота у групі над розв'язанням практичного завдання.</p> <p>Самостійна робота: систематичний огляд літератури; самостійне вивчення окремих тем дисципліни; створення презентацій.</p> <p>Підсумковий контроль: тестування в системі Moodle, екзамен</p>
---	--

<p>РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.</p> <p>РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.</p> <p>РН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.</p> <p>РН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.</p> <p>РН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.</p> <p>РН 16. Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.</p> <p>РН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.</p> <p>РН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.</p> <p>РН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.</p> <p>РН 23. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки</p> <p>РН 24. Вміти генерувати соціальні смисли задля становлення і розвитку соціальної сфери.</p> <p>РН25. Створювати творчі колективи, соціально і професійно взаємодіяти у них.</p> <p>РН26. Ефективно здійснювати пошукові комунікації у режимі командного вирішення творчих завдань.</p> <p>РН27. Надавати експертну оцінку із впровадження європейських стандартів соціального обслуговування.</p> <p>РН28. Мати навички налагодження міжособистісного професійного діалогу.</p> <p>РН29. Вміти просувати соціальні ідеї до реалізації в соціальній сфері.</p>	<p>Методи викладання: методи набуття нових знань, закріплення знань, формулювання проблеми, порівняння альтернативних точок зору, виконання творчих робіт.</p> <p>Поточний контроль: Форми контролю: усний, письмовий</p> <p>Контрольні заходи: опитування, проміжні та підсумкове тестування, есе. Система додаткових (заохочувальних) видів контролю: робота у групі над розв'язанням практичного завдання.</p> <p>Самостійна робота: систематичний огляд літератури; самостійне вивчення окремих тем дисципліни; створення презентацій.</p> <p>Підсумковий контроль: тестування в системі Moodle, екзамен</p>
--	--

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи супервізії

Тема 1. Супервізія в соціальній роботі: основні підходи та принципи

Сутність поняття «супервізія». Погляди на визначення та аналіз сторін, мета, завдання супервізії.

Основні функції супервізії. Типи супервізії.

Базові цінності супервізії. Супервізія в структурному контексті організації та суспільства. Орієнтованість на людину змісту та процесу. Супервізори та супервізовані. Регулярна супервізія.

Етичні і юридичні принципи супервізії. Компетентність. Інформована згода. Захист прав клієнта і молодого фахівця. Конфіденційність. Відповідальність. Базові етичні принципи супервізії П. Хоукінса та Р. Шохет.

Значення супервізії у підготовці соціальних працівників. Ефективність соціальної роботи в Україні. Багатоаспектність соціальної роботи. Менеджмент соціальної роботи. Супервізорство в соціальній роботі як принцип, функція і метод. Адміністративний та освітній методи супервізії.

Особливості взаємодії супервізора та супервізованого. Важливі завдання супервізора. Основні функції супервізора. Різновиди супервізії з огляду на особливості взаємодії супервізора і супервізованого. Супервізія внутрішня, зовнішня, взаємна (інтравізія). Зміст супервізії. Фокуси (проблеми) супервізії.

Тема 2. Початок роботи супервізора: контракти та межі

Ключові елементи контракту. Укладання контракту.

Основні різновиди супервізії, що використовуються в соціальних службах: наставницька супервізія (tutorial supervision), навчальна/ тренінгова супервізія (training supervision), менеджерська супервізія (managerial supervision), консультаційна супервізія (consultancy supervision). Відповідальність.

Тривалість, частота та інші практичні аспекти супервізії. Початок бесіди. Гнучкість у супервізії.

«Синдром ручки дверей». Конфіденційність.

Підготовка, визначення порядку денного, методи та навички, ведення записів.

Забезпечення оцінки та перегляду, питання меж. Супервізія як динамічний процес. Неубезпеченність супервізора і молодого фахівця соціальної роботи.

Тема 3. Супервізорські відносини

Значення супервізорських відносин та відповідальності у професійній діяльності молодого бакалавра соціальної роботи. Чинники супервізорських відносин. Психодинамічна теорія. Гуманістична теорія. Теорія систем. Структурна теорія. Супервізійний альянс. Відповідальність супервізора за фахівця-початківця соціальної служби. Базові принципи, навички та риси супервізії.

Опірність (тривога) супервізованого. Основні фактори опору.

Ігри супервізованих. Категорії ігор. Типи опору. Тривога. Стратегії роботи при використанні ігор супервізованими. Ефективні стратегії зворотного зв'язку для супервізованого.

Паралельні процеси в супервізії. Трансференція. Контртрансференція. Двоспрямованість паралельних процесів у супервізії.

Тема 4. Супервізорські стилі, фокуси та форми

Основні стилі супервізора. Базові компоненти стилю: спосіб спілкування,

орієнтація на завдання чи на процес, стиль навчання/ викладання. Ефективні та неефективні стилі супервізії.

Трагування фокусу супервізії сучасною психологічною наукою. Найважливіші моменти фокусування.

Основні стадії фокусування. Класифікації фокусів у супервізії.

Форми супервізії. Індивідуальна супервізія: очна та заочна. Моніторинг супервізії. Групова та колегіальна супервізія.

Змістовий модуль 2. Зміст діяльності супервізора

Тема 5. Супервізорські моделі

Поняття супервізійної моделі. Класифікація супервізорських моделей.

Специфічно орієнтовані моделі: модель розвитку вмінь, модель супервізії в сімейній терапії, Роджеріанська модель супервізії.

Модель розвитку. Модель розвитку за К. Столтенбергом. Рівні розвитку супервізованого. Модель К. Лонганбілла, Е. Харді і Дж. Делворса (Loganbill, Hardy & Delworth).

Змішана модель. Базові положення, які належать до можливостей особистісних і професійних змін.

Модель для практики: основні системи, що визначають її зміст: практика, працівник, команда/колектив та установа/заклад.

Професійно орієнтовані фази розвитку супервізії. Індуктивна фаза. Фаза зв'язку: професійний аспект: взаємодія практики й працівника; аспект співпраці: взаємодія працівника й команди; аспект управління: взаємодія команди й установи; організаційний аспект: взаємодія установи й практики. Фаза інтеграції: фокус на роботі в цілому.

Тема 6. Групова супервізія

Поняття групової супервізії. Особливості її проведення в соціальній роботі. Завдання. Основні питання, які вирішує групова супервізія. Структура. Ролі. Делегування частин ролі супервізора групи. Різновиди ведення групової супервізії. Методи.

Переваги, недоліки та види групової супервізії. Обернена (або зворотна) супервізія. Заміщена супервізія. Якості та властивості супервізора групи. Важливі якості та властивості. Бажані якості та властивості.

Тема 7. Супервізія та команда

Поняття команди. Класифікації команд. Аспекти розгляду функціонування конкретної команди. Аспект завдання. Взаємо-залежність членів команди: інтегрованість, співробітництво, незалежність. Відмінності у формальній владі: ієрархічна, делегована, вирівняна. Аспект процесу. Зовнішні стосунки команди. Мультидисциплінарна команда.

Формати супервізії. Індивідуальні зустрічі. Зустріч із двома працівниками. Групова супервізія.

Перехресна командна супервізія. Консультації з консультантами. Консультації «рівний – рівному».

Розмір та склад команди. Зовнішні впливи та зосередження на команді. Зосередження на команді задля розв'язання проблем. Навчання роботі з командою.

Тема 8. Фактори супервізії

Загальні уявлення про фактори, що впливають на супервізорські відносини. Статичні фактори. Динамічні фактори. Найважливіші фактори ефективної супервізії. Другорядні (додаткові) аспекти супервізорських відносин.

Гендерні фактори та міжкультурні фактори. Сфери розгляду й оцінки гендерних впливів. Питання для оцінки ролі гендера в конкретній роботі. Аспекти прояснення наявності міжкультурних розходжень.

Супервізія осіб з пригноблених груп. Функціональне обмеження та інвалідність. Лесб'янки, геї та супервізія. Найбільш розповсюджені варіанти дискримінації в сексуальній орієнтації.

Значення непригноблюючої/наснажуючої супервізії. Передумови, які збільшують якість проведення супервізії.

Самопідготовка чи непригноблююче навчання супервізора та його чинники. Непригноблюючі супервізорські стосунки. Непригноблюючий підхід до змісту супервізії.

Змістовий модуль 3. Професійний розвиток супервізора

Тема 9. Навчання та розвиток у супервізії соціальної роботи

Процес навчання та розвитку в супервізії. Сучасні актуальні проблеми навчання супервізорів в Україні.

Створення в організації умов для ефективної супервізії. Підтримуюча й непригноблююча культура організації. Система супервізії як невід'ємна складова функціонування та організації соціальної служби.

Знання та вміння супервізора. Основні функції визначення базових навичок супервізора. Необхідні для консультаційної супервізії категорії вмінь. Політика розвитку персоналу.

Розвитковий підхід до навчання супервізорів. Супервізія студентів. Навчання, яке передуює призначенню.

Навчання нових супервізорів.

Навчання авторитетних супервізорів. Підготовка тренерів.

Ефективне навчання супервізорів. Загальні аспекти навчальних програм для супервізорів: антидискримінаційний або непригноблюючий підхід; навички чи лабораторні заняття; аудіо- та відеозапис реальних сесій; обмін між рівними; контекст команди та зворотний зв'язок супервізованого; концепції, теорії, моделі, дослідження – література, яка інформує практиків; консультування в ході курсу щодо поточних супервізорських дилем. Визначення власних навчальних пріоритетів.

Тема 10. Процес становлення супервізора

Особистісні властивості супервізора. Чинники, які формують характер супервізора. Вплив родини. Навчання у школі. Батьківство. Професійний досвід/навички практика. Перебування в ролі супервізованого. Перебування в ролі наставника студентів, або вчителя практики.

Супервізорські ролі соціального працівника. Характеристика стилей «учитель», «фасилітатор» (терапевт) і «консультант», що є основними, та додаткові ролі, такі як «експерт», «менеджер» і «адміністратор», їх переваги й недоліки.

Аспекти стилю супервізора. «Робочий стиль». Базові компоненти стилю. Спосіб спілкування. Орієнтація на завдання чи процес. Стиль навчання або викладання. Основні умови ефективного навчання стосовно супервізії. Визначення та формування стилю стосунків у супервізії.

Контекст супервізії. Чинники контексту, які впливають на становлення супервізора. Користувачі послуг.

Контекст команди.

Діяльність супервізора в новому оточенні. Власні потреби супервізора.

Тема 11. Професійні ризики: реакція супервізора на стрес і травму

Джерела стресу. Основні стресогенні чинники, які впливають на працівників соціальної служби. Рух стресу в системі соціальної роботи.

Накопичений стрес та вигорання. Дії команди у випадку знаходження в ситуації стресу соціального працівника.

Проактивна реакція супервізора на стрес молодого соціального працівника. Фізичні та поведінкові ознаки стресу. Професійне вигорання. Коротка характеристика етапів емоційного вигорання: можливі наслідки та рекомендації щодо профілактичної та корекційної роботи.

Професійна психологічна травма. Травматичний, посттравматичний та накопичений стрес. Внутрішні стресори. Перші ознаки травмованості працівника соціальної служби. Профілактична робота. Адаптація до травми.

Реакція супервізора на травму. Посередницька реакція. Зміцнювальні реакції. Психологічний індивідуальний дебрифінг. Адаптація до травми.

Тема 12. Вплив супервізора на результат супервізії

Самооцінка молодого фахівця. Можливості його портфолію. Відеозаписи. Оцінка прогресу клієнта соціальної служби. Консультаційні записи. Питання для аналізу самооцінки, помилок у роботі, діагностики та оцінки.

Функції супервізора щодо закінчення консультування (фактори, які впливають на результат консультування).

Характеристика результату консультування (супервізійної сесії), основні напрямки оцінки.

Рекомендації для роботи супервізора (щодо самооцінки, зворотного зв'язку, удосконалення) на різних рівнях його професійного розвитку. Якості супервізора. Адаптовані системи оцінок для супервізора.

5. Темі лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Тема 1. Супервізія в соціальній роботі: основні підходи та принципи	2	1	щотижня
1	Тема 2. Початок роботи супервізора: контракти та межі	2		щотижня
1	Тема 3. Супервізорські відносини	2		щотижня
1	Тема 4. Супервізорські стилі, фокуси та форми	2	1	щотижня
2	Тема 5. Супервізорські моделі	4	2	щотижня
2	Тема 6. Групова супервізія	2		щотижня
2	Тема 7. Супервізія та команда	2		щотижня
2	Тема 8. Фактори супервізії	2		щотижня
3	Тема 9. Навчання та розвиток у супервізії соціальної роботи	2		щотижня
3	Тема 10. Процес становлення супервізора	2		щотижня
3	Тема 11. Професійні ризики: реакція супервізора на стрес і травму	4		щотижня
3	Тема 12. Вплив супервізора на результат супервізії	2		щотижня
Разом		28	4	

6. Теми семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість Годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Семінар 1. Супервізія в соціальній роботі: основні підходи та принципи 1. Сутність поняття «супервізія». Основні функції супервізії. 2. Типи супервізії. 3. Особливості супервізії у соціальній роботі. Соціальна супервізія в Україні 4. Цінності і етика супервізії	2	1	1 раз на 2 тижні
1	Семінар 2. Супервізорські відносини 1. Чинники і моделі супервізорських відносин 2. Позиція супервізора 3. Позиція супервізованого 4. Проблемні аспекти взаємодії супервізора і супервізованого	2		1 раз на 2 тижні
1	Семінар 3. Супервізорські стилі, фокуси та форми 1. Базові компоненти стилю супервізора 2. Ефективні і неефективні стилі супервізора 3. Поняття фокусу і фокусування у супервізії 4. Стадії фокусування 5. Індивідуальна і групова супервізія	2	1	1 раз на 2 тижні
2	Семінар 4. Супервізорські моделі 1. Поняття і класифікація супервізійних моделей. 2. Модель для практики А.Брауна і А.Боурн. Огляд змісту трьох фаз супервізії за моделлю для практики 3. Фаза індукції. Системи практики, працівника, команди і установи 4. Фаза зв'язку. Чотири аспекти	2	2	1 раз на 2 тижні
2	Семінар 5. Супервізія та команда 1. Поняття і класифікація команди 2. Формати супервізії в команді 3. Складові і фактори успішної командної супервізії	2		1 раз на 2 тижні
3	Семінар 6. Навчання та розвиток у супервізії соціальної роботи 1. Зміст процесу навчання супервізорів 2. Особливості навчання супервізорів в Україні 3. Базові навички супервізора 4. Зміст і особливості навчання нових супервізорів. Розвитковий підхід 5. Підготовка тренерів	2		1 раз на 2 тижні
3	Семінар 7. Професійні ризики: реакція супервізора на стрес і травму 1. Професійні ризики у соціальній роботі. Основні	2		1 раз на 2 тижні

	стресогенні чинники 2. Професійне вигорання в соціальній роботі. Профілактика професійного вигорання засобами супервізії 3. Професійна психологічна травма. Профілактика і дебрифінг в супервізії			
Разом		14	4	

7. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	Тема 1. Супервізія в соціальній роботі: основні підходи та принципи 1. Адміністративний та освітній методи супервізії. 2. Особливості взаємодії супервізора та супервізованого 3. Основні функції супервізора.	6	9
1	Тема 2. Початок роботи супервізора: контракти та межі 1. Рекомендації щодо укладання супервізорського контракту 2. Неубезпеченність супервізора і молодого фахівця	6	9
1	Тема 3. Супервізорські відносини 1. Подолання опору супервізованого 2. Ефективні техніки критики 3. Розпізнавання трансференції (перенесення) та контртрансференції (контрперенесення)	7	9
1	Тема 4. Супервізорські стилі, фокуси та форми 1. Найважливіші моменти фокусування 2. Моніторинг супервізії	7	10
2	Тема 5. Супервізорські моделі 1. Змішана модель 2. Організаційна культура 3. Фаза інтеграції	7	10
2	Тема 6. Групова супервізія 1. Делегування у груповій супервізії 2. Техніки у груповій супервізії	6	9
2	Тема 7. Супервізія та команда 1. Командні ролі 2. Особливості роботи з мультидисциплінарною командою	6	9
2	Тема 8. Фактори супервізії 1. Прояснення міжкультурних розходжень 2. Самопідготовка чи непригноблююче навчання супервізора та його чинники	6	10
3	Тема 9. Навчання та розвиток у супервізії соціальної роботи Використання аудіо- та відеозаписів у навчанні супервізорів Визначення власних пріоритетів у навчанні і супервізії	7	9
3	Тема 10. Процес становлення супервізора 1 Контекст супервізії 2. Власні потреби супервізора	7	9
3	Тема 11. Професійні ризики: реакція супервізора на стрес і травму 1. Рух стресу в системі соціальної роботи 2. Фізичні та поведінкові ознаки стресу.	6	10

3	Тема 12. Вплив супервізора на результат супервізії 1. Рівні розвитку супервізора і рекомендації щодо його роботи 2. Особливості оцінки результату супервізії	7	9
Разом		78	112

8. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	Опитування	Семінарське заняття 1 Опитування і дискусія за питаннями для підготовки	4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	4
	Тестування за семінаром 1	Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3809	Тест містить 6 питань. 1 вірна відповідь зараховується як 0,5 б.	3
1	Опитування	Семінарське заняття 2 Опитування і дискусія за питаннями для підготовки	4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна,	4

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

			але змістовно неповна. 2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	
1	Тестування за семінаром 2	Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3809	Тест містить 6 питань. 1 вірна відповідь зараховується як 0,5 б.	3
1	Опитування	Семінарське заняття 3 Опитування і дискусія за питаннями для підготовки	4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	4
1	Тестування за семінаром 3	Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3809	Тест містить 6 питань. 1 вірна відповідь зараховується як 0,5 б.	3
1	Есе	Контрольна робота написання есе за 1 змістовим модулем	Есе: Розгорнутий роздум з власною позицією – 4 бали Наявні помилки і неточності - 3 бали Виклад змісту есе не відповідає вимогам до структури – 1-2 бали Виконується наприкінці поточного модулю.	4
2	Опитування	Семінарське заняття 4 Опитування і дискусія за	4 бали – глибокі і систематичні знання теорії,	4

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		питаннями для підготовки	здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	
2	Тестування за семінаром 4	Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3809	Тест містить 6 питань. 1 вірна відповідь зараховується як 0,5 б.	3
2	Опитування	Семінарське заняття 5 Опитування і дискусія за питаннями для підготовки	4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	4
2	Тестування за семінаром 5	Посилання на тест:	Тест містить 6 питань.	3

		https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3809	1 вірна відповідь зараховується як 0,5 б.	
2	Есе	Контрольна робота написання есе за 2 змістовим модулем	Есе: Розгорнутий роздум з власною позицією – 4-5 балів Наявні помилки і неточності - 3 бали Виклад змісту есе не відповідає вимогам до структури – 1-2 бали Виконується наприкінці поточного модулю.	5
2	Опитування	Семінарське заняття 6 Опитування і дискусія за питаннями для підготовки	4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх із реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	4
2	Тестування за семінаром 6	Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3809	Тест містить 6 питань. 1 вірна відповідь зараховується як 0,5 б.	3
2	Опитування	Семінарське заняття 7 Опитування і дискусія за питаннями для підготовки	4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна,	4

			але змістовно неповна. 2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	
2	Тестування за семінаром 7	Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3809	Тест містить 6 питань. 1 вірна відповідь зараховується як 0,5 б.	3
2	Есе	Контрольна робота написання есе за 3 змістовим модулем	Есе: Розгорнутий роздум з власною позицією – 4-5 балів Наявні помилки і неточності - 3 бали Виклад змісту есе не відповідає вимогам до структури – 1-2 бали Виконується наприкінці поточного модулю.	5
Усього за змістові модулі	17			60

9. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Теоретичне завдання	Тести - 20 питань, розміщені у Moodle	1 бал за кожен правильну відповідь. На проходження тесту дається 20 хвилин і одна спроба	20

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	Захист індивідуального завдання	Навести і проаналізувати ситуацію з супервізії у соціальній роботі за моделлю для практики А.Брауна та А.Боурн	17-20 – аналіз логічно структурований, спирається на знання теоретичного матеріалу, практичних аспектів супервізії; 12-16 – аналіз достатньо логічний, але є певні суперечності, середній рівень знання теорії і практики супервізії; 8 - 11 – недостатньо чітка структура роботи, немає чіткого розуміння систем і аспектів аналізу процесу супервізії; 5 - 7 – відсутня чітка структура аналіз поверховий ; 1 - 5 – аналіз має фрагментарний характер, відсутня логіка викладу	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

10. Рекомендована література

Основна:

- Браун А. Супервізор у соціальній роботі: Супервізія догляду в громаді, денних та стаціонарних установах / [пер. з англ. Т. Семигіної]. Київ : Унів. вид-во «Пульсари», 2003. 240 с.
- Супервізія : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. 228 с.

Додаткова:

- Астремська І.В. Групова супервізія як ефективна форма практичної підготовки до роботи з клієнтом. URL:

http://www.seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/astremskaya_i.v._group_supervision_as_an_effective_form_of_practical_training_to_work_with_clients.pdf.

2. Будник А. П. Супервізія і кураторство в соціальних службах: Роздуми про запровадження нових форм підвищення якості послуг. *Соціальна робота в Україні: теорія і практика*. 2003. № 1. С. 11 – 13.

3. Карагодіна О.Г., Байдарова О.О. Запровадження супервізії у соціальній роботі: бар'єри та ресурси. 2014. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=pr_cr_2014_1_6

4. Савка В. Супервізія в управлінні недержавними організаціями соціальної сфери: інституційний аналіз. *Соціологічні студії*. 2013. № 2. С. 34-40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/socst_2013_2_9

5. Савчук О. М. Стандарти супервізії в соціальній роботі / О. М. Савчук, І. В. Миргородська. *Наукові записки НаУКМА. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота*. 2012. Т. 136. С. 67-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMApp_2012_136_15

6. Якобс, Д.; Девіс, П.; Мейер, Д. Супервизорство. Техника и методы корректирующих консультаций: Руководство для преподавателей психодинамической психотерапии и психоанализа / пер. с англ. Санкт-Петербург : Б.С.К., 1997. 235 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Проєкт Положення про супервізію в центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. URL : <http://www.ssw.ukma.kiev.ua/index>.

2. Сайт зі статтями про сучасну соціальну роботу: <http://www.socialworktoday.com>

12. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску.

Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності. Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перифразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників

відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

За бажанням студентів результати проходження курсів підвищення кваліфікації, стажувань, онлайн-курсів, тощо можуть бути зараховані у якості результату засвоєння відповідного змістового модулю дисципліни.

Комунікація. Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу iryna.tsaplina@gmail.com. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2024-2025 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/yabyk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yecds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: (061) 227-12-76

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:

<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):
<http://sites.znu.edu.ua/confucius>